

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis insitutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesít: új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**

Egyes számok kaphatók: a dohánytörzsdékben.

Mit kell leszögeznünk?

A balatonmelléki vasut ügye egyelőre ad acta tételik. Nem sikerült. Hiszen előre láttuk. A képviselőházban csak két szavazat: *Saara* Gyula dré és *Rátkay* Lászlóé támogatta; a főrendiházban pedig *Városvy* Gyula dr. kalocsai érsek, *Degenfeld* gróf, *Burchard-Bélaváry* Konrad és négy *Széchényi* gróf támogatták a mi eminens és mindenekfelett igazságos érdekünket.

A multat le kell zárunk s azért csak a jövőre nézve kell állásfoglalásunkat körülírni.

Széchényi Viktor gróf főispán a többek között azt mondotta, hogy *Székesfehérvár város nem fog megszünni követelni az államtól azt, hogy a balatonmelléki vasut városunkat is érintse.* Ha nem tessék meg most, meg fogják tenni a jövőben. Utóvégre hiszen *Szterényi* nem lesz örökké államtitkár s minden kereskedelmi miniszter csak nem fog mindig *Szterényi* ur eszével gondolkozni s meg vagyunk győződve, hogy amit mi követelünk, ugyan-azt szívesen fogják kérni az érdektel községek is, amelyekről most ország-világ csúljára azt állíthatták, hogy az egy milliónyi hozzájárulást csak oly feltétel alatt ígérték, ha a vasut Fehérvárt nem fogja érinteni. Ha igaz ez és félre lehetett ezeket a szegény és gyámoltalan községek

ennyire vezetni, később mégis csak be fogják látni, hogy sokat ér a közvetlen összeköttetés egy olyan nagy várossal, a melyhez a közigazgatás minden fórumán, minden ügyes-bajos dolgaikban hozzá vannak kapcsolva.

Ez az egyik.

A másik pedig *Szterényi* államtitkár ígérete:

A kormány és így a kereskedelmi kormány, amelyet képviselni szerencsés vagyok, ha alkalmat nyújt neki Székesfehérvár városa, meg fog érdekében tenni mindent úgy a közlekedésügy, mint az ipar és kezelem fejlesztése körül. Miltóztassék a kezdenyvezést megragadni és ebben a tekintetben a kereskedelmi kormányt próbára tenni.

Annyi bizonyos, hogy a mi igazságunk annyira igazság, hogy még *Szterényi* államtitkár csavarulatos esze is kénytelen volt belátni, hogy itt velünk méltánytalanság történt, a melyet be kell ragasztani valamiféle illostrommal.

Szívesen tudomásul és melegen ajánljuk összes vezető egységeink figyelmébe. A kormány óriási összegeket szándékszik a különböző iparvállalatok felvirágoztatására, illetőleg talpraállítására fordítani. Ime, itt van mindjárt a *len-és kenderfonógyár*, itt van a *szalaggyár*, a melynek megalapítása körül szintén most folynak az előkészü-

letek. S jöhetnek egyéb vállalatok, a melyek épen városunk alkalmas fekvését, vasuti összeköttetéseit tekintve, városunkat választanak ki működésük színterül. Ragadja meg a városi hatóság most az alkalmat és ne engedje ki kezéből ezt az ígéretet mindaddig, amíg a miniszter, illetőleg az államtitkár ígéretét apró pénzre be nem váltotta.

Erre szükségünk van s ezt most már követelni is jogunk van.

A szociális kurzus.

A napokban azt kérde valaki tőlem: „Ugyan kérem, mi az a szociális kurzus?”

A válasz, amit a kérdésre adtam mellékes, de maga a kérdés elárulja, hogy a kurzusra nagy szükségünk van. Tudjuk, hogy mi az a „tűzoltó tanfolyam”, méhészeti tanfolyam”, „borászati tanfolyam”, de a „szociális tanfolyam” célja, eszköze ismeretlenek előttünk. Aminthogy jóformán ismeretlen nálunk a szociális kérdés is. Nem vagyunk, mikor azt mondom, hogy mi magyarok, még az intelligencia jó része is, csak annyiban ismerjük a szocializmust, hogy hallunk gondőrfürtű zsidógyerekeket, műhelyből megszökött, munkára ráunt mesterlegényeket kisebb-nagyobb tömeg előtt kiabálni, halljuk a papokat és a választ szólni és gyalázni, „börkabátosokat” emlegetni, látunk sztrájkokat, bojkottokat, nyögjük a

A tékozló flu.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Írta: **Jaques Normand.**

Mikor meglátogattam a két öregot, épen vacsoránál ültek. A vén falóra vidáman ketyegett, a kandallóban lobogott a láng s a nagy függő lámpa nyájas fény beborította a tágas ebédlőt, a hol az ódon butorok ragyogtak a tisztaságtól.

Régóta nem jártam már náluk. Nem láttam őket azóta, hogy az a nagy szerencsétlenség történt velük.

Igen, szerencsétlenség. A kisebbik fiuk, a Péter, a ki a fővárosban járt iskolába, rossz utra tévedt. Igen tisztességes, derék, jószívű gyerek volt, de lsten a megmondhatója, hogyan, miképen rossz társaságba keveredett s az itálnak és a kártyának adta magát...

Az adósságokat természetesen az öregnek kellett kifizetnie. Meg is tette, de megírta azonnal a fiának, hogy ezek után reája ne számíton többé. Leveszi róla a kezét, havipénzt nem küld neki, tudni sem akar róla s be sem ereszi a házába, a míg fényes bizonyosága nem lesz arról, hogy a flu egészen megjavult.

És ettől az időől fogva Péterről szólni sem volt szabad a házában.

Rólam tudták, hogy jóban vagyok Péterrel s látogatásom kissé zavarba hozta őket is, engem is. Egyet gondoltunk mindahárman s épen csak arról nem beszéltünk. Mert az édesanyám előre

megmondta otthon, nehogy szóba hozzam a Pétert.

Az öreg nagyon haragos s nem tűri, hogy még csak a nevét is emlitsék az ő jelenlétében. En megfogadtam az édesanyám intését s egy szóval sem említettem Pétert. Ők pedig mindig a magam dolgairól kérdezősködtek.

El kellett mondanom, hogy megy a dolgom Párisban, járok-e szorgalmasan az egyetemre, foglalkozom-e még az irodalommal, járok-e sűrűn a színházba, mulatságra. Mit szeretek jobban, a Comédiet vagy az Operát és járta a kérdezőgetés szünet nélkül.

Észrevettem azonban, hogy a gondolatuk egészen másfelé jár.

Az öregur, mindjárt a vacsora után fészkelődni kezdett a helyén. Aztán eszébe jutott, hogy a pipája nincsen jól megtöltve s bement a dolgozószobájába, hogy helyre hozza a hibát.

Egyedül maradt az anyával.

Alig, hogy az öregur behozta maga után az ajtót, az öregasszonynak megeredt a könnye. Megragadta a kezemet s félénken suttozta:

— Mikor látta a fiamat?

És el kellett róla mondanom mindent, amit csak tudtam. Néha félbeszakított és így szólt:

— Igen, igen, így ma a levelében is.

Anyja és fia levélváltásban voltak egymással, az apa hátamögött.

Az anyja minden megtakarított pénzét elküldte Péternek, aki ez időben már tettét megbánva tényleg a javulás útjára tért és alighanem egyszer és mindenkorra kigyógyult könnyelműségéből.

— Kedves öcsém, mondta az öregasszony, maga nem is sejtí, milyen jól esik nekem az, hogy beszélhetek valakivel a flamról. Látta, a férjem kitűnő ember, de e részben elvei vannak és azokból nem enged. Látom rajta sokszor, hogy szeretné szóba hozni a fiut, de a büszkesége, a sértett büszkesége visszatartja... Oh, mondja meg Péternek, hogy legyen jó, gondoljon rám, hogy sokat, nagyon sokat sírok miattla, hogy szeretném már látni... Iparkodjék, azután újra hazajöhet.

Az ajtó megnyílt s az öregasszony gyorsan letörtülte könyeit.

Az öregur újra leült az asztalhoz s úgy tett legalább, mintha észre sem venné, hogy a felesége szeméi ki vannak sírva. Elkézdett azután beszélni a természéről, az apám új vállalatiról és egyéb ilyen közömbös dolgokról.

Végre fölkeltem az asztal mellől, hogy elbucszam tőlük. Öregemberek korán térnek pihenőre, mondtam, hogy nem akarom háborogni őket.

— Majd kikisérem a kapuig, mondotta az öregur.

— Oh, nem engedem a viláért sem. — Kődös az idő, meghülhet könnyen, mondtam én. Az öregasszony is nekem adott igazat, de a férje nem tágitott.

— Már hogy gondolod, Nanette?... Ilyen ritka vendéget... Nyakamba veszem a kopönyveget és azzal punktum...

Kezet csokoltam az öregasszonynak. Az a reszkető kéz is az anyai szív remegésének volt az árulója.

Mai lapunk 4 oldal.

0000076

munkabérek emelkedése folytán beállott drágságot.

Pedig a szociális kérdés más valami. A szociális kérdés óceán, mely az emberek millióinak lelke mélyén háborog s csak a mi speciális, elzsidósított miyoltunknak köszönhetjük, hogy ez a háborús nálunk a legaljasabb szenvedélyek felkorbácsolásával csaknem kizárólag piszkot, szemetet vetett felszínre.

En a szocializmust nagyon keresztény gondolatnak tartom. A méltóságának, erkölcsi értékének öntudatára ébredt kis ember gondolata ez, s amely azt mondja: ember vagyok én is, élni, boldogulni akarok én is, hozzájutni akkora jóléthez, annyi joghoz, amennyire erőm, tehetségem, munkám révén igényt tarthatok.

És a kis embernek igaza van. Lélek — lélek, ember — ember; egymástól csak szorgalom, tehetség, erkölcs tekintetében különbözök. Ezek a különbségek ám érvényesüljenek a társadalomban, hivatal, méltóság, vagyon felosztásában (mert a kommunizmus, a minden különbséget abszorbeáló szocialista állam képtelenség), de azontúl becsüljük meg embertársunkat, ismerjük fel benne az Isten képére hozzánk hasonlóan alkotott embert.

Nekem az a meggyőződés, hogy a szocializmus drágakövet csak az örökkévalóság küszörukövére kell helyezni, a halhatatlanság fényébe állítani s mindjárt tisztán fog a ragyogni.

De ez nem magától. Ehhez munka kell, a jók egyesített munkája, mely gátat vessen a magyar szocializmus repülő gégecső lelküimeretlen munkájának. Ennek a munkának a felvilágosítás, a társadalmi sebeket gyógyító keresztény szeretet ügyét kell szolgálnia, hogy a nép, a munkásosztály ne legyen kénytelen, azt látni, hogy vele, az ő sorsával csak a Jakabok törődnek.

A szocializmus mindig nagyobb hatalom lesz. Szerencsétlen gondolat az és rég letűnt korosdi maradványa, mely az állami élet, a társadalom, a politika súlypontját meg ma is a királyokban, a főurakban véli megtalálni. A jövőt

Kiléptünk az udvarra Halavány, állászkód lebegett a föld fölött, a házi kötelesség-szerűen ugatni kezdett, de a gazda hamar elcsöndesítette.

Pár pillanatil szótlanul mentünk egymás mellett a hosszú, szűk udvaron. Az öregur köhögéssel kezdett.

Sejtettem, hogy mondani akar valamit, de nem tudja, miképpen fogjon hozzá. Mikor már a kapu előtt voltunk, nem késztett tovább s megszólalt:

— Mondja csak öcsém . . . izé . . . Hogy is mondjam csak . . . Találkozik néha a fiammal? . . . Zavartan, akadozva ejtette még a szókat.

— Tudja, őszinte leszek magához . . . Megfogadtam magamban, hogy semmi közöm hozzá, míg meg nem javul, a szegény feleségemnek is eltiltottam, hogy szóba hozza előttem Pétert . . . Nem is akarom, nem is tűrném . . . De hát, hogy most maga megjött Párisból, tudom, hogy jóban voltak annakelőtte . . . Hát csak azt akarom mondani, hogy . . . No igen, ha véletlenül találkozik vele . . . mondja meg neki, hogy megbocsátok szívesen, ha megváltozik . . . Hiszen nem vagyok én haragosa, szeretem én még most is. Hiszen, végre is az apja vagyok, az édes apja . . . No nem? Hát mondja meg neki . . . És ha pénzügyben találna, itt ebben a borítékban van kétszáz frank . . . Adja neki, de ne mondja, hogy én küldtem . . . Csak mintha kölcsön adná maga. Megtesz, ugy-e?

Ezertem, hogy könyvek omlnak a szememből . . . Péter azóta kiváló ember lett s ha együtt vagyunk, társaságban, akárhányszor el kell mondanom ezt a megható kis történetet, amelyben nekem is részem volt — akaratlanul.

az fogja irányítani, aki a kisemberek millióit tudja csatasorba állítani s: velük rendelkezik. Hogy ezt ne hazátlan, jött-ment alakok tegyék, mindnyájunknak elsődrendű érdeke.

S ezt az érdeket szolgálja a székesfehérvári két napos szociális kurzus, melynek szorgalmas látogatását melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe. Országos nevű egyének állnak e két napon munkába, hogy bennünket teendőinkre figyelmeztessenek. Maga a kurzus, mint a tárgysorozat is mutatja; elsősorban az intelligenciát, a vezető, vagy legalább is, vezetésre hivatott elemet tartja szem előtt azért emek lömegecs részvételre elsősorban kívánatos. De szívesen látja a rendezőség a kis embereket is a kurzuson, mely több, a népet érdeklő kérdéssel is fog foglalkozni.

Az előadásokra a gondos rendezőség jegyeket bocsátott ki, melyek a belvárosi katolikus kör helyiségében bármikor átvehetők. A belépés díjtalan s mind a három alkalomra külön belépőjegyek szükségesek. Katolikus hölgyeknek különösen a hétfő esti előadást ajánlott figyelniük, melyen két hölgy előadó szerepel s a záróbeszédet Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök tartja.

Miles.

UJDONSÁGOK.

A rakoncátlan „zsidógyerekek.”

A magyar (?) sajtó „zsidógyerekei” megint helytelenkednek. Tudvalevőleg országos mozgalom indult meg azon célból, hogy a magyar katolikus szenvedő francia testvéreik iránt érzett részvétüknek és rokonszenvüknek kifejezést adjanak s egyúttal okulkjanak azok szomorú példáján és felbredjenek tepsedésükből idejekorán, legalább is előbb, mint a zsidó-szabadkőműves szövetség vámpírja utolsó csépp vérünket, élet-erőnket kiszívja. Nálunk Fehérvárott is imponzáns módon nyilatkozott meg mult szombaton és főleg vasárnap a katolikus öntudat. Megtörtént ez az ország száz meg száz helyén, de talán a leg-hatalmasabb méretekben Szalmárott, hol a katolikusok e célból tartott gyűlésén maga dr. Boromisza Tibor püspök előkölt. Napok óta fáj ettől a komoly és hatalmas manifesztációtól a „zsidógyerekek” feje.

Tegnap aztán felátogatott Budapestre Boromisza püspök és mint a féle udvarias, művelt uriember vizitelt Wekerlénél, a többi minisztereknél és más előkelőségeknél. Eddig minden rendben volna. De most elkezdett működni a kis „zsidógyerekek” keleti fantáziája. A gondörffürti kis fejecskék azt kombinálták, hogy Boromisza püspök „ad audiendum” tiltatott Wekerle miniszterelnökhez a szalmár-németi gyűlés miatt; továbbá azt, hogy „a miniszterelnök Boromisza püspökkel a miniszteri szobába vonult vissza s teljes háromnegyed óra hosszat adta vissza ő méltóságának azt a leckét, amit ő Franciország felé indított utnak.” Meg azt, hogy ebből az ügyből diplomáciai bonyodalom lesz.

A „zsidógyerekek” azt is tudják, hogy Boromisza püspök, mint egy hoppon vett rossz diágyerek mentegetni próbálta magát, hogy „nem tudta, mi lesz a gyűlés tárgya,” „már meg is bánta, hogy ott volt,” „javulást is ígért, s íb.

A fentiek alapján tudjuk, hogy mifélebből egy szó sem igaz. A miniszterek mind a legnagyobb szívvelésséggel fogadták Boromisza püspököt s a látogatások folyamán az ismeretes gyűlésről szó sem volt, annál kevésbbé diplomáciai bonyodalomról. Epen úgy, mint akkor nem volt, mikor a magyarországi „zsidógyerekek” éveken át a francia Dreyfusist siratták, a francia hadsereget és bírói kart gyalázták, mindaddig, míg a zsidó kapitány a kulmászból ki nem mosódott.

Egyébként „a karaván halad.” Vasárnap Budapesten lesz nagy katolikus gyűlés a francia egyházüldözés alkalmából, melyen megint ott lesz egynéhány püspök, főur és országgyűlési képviselő, akár tetszik Herceg Ferenc vendégeinek, akár nem. A gyűlésen Majláth József gróf Zbo-

ray Miklós képviselő, Dudek János dr. és egy fehérvári derék, lelkes egyetemi hallgató, Fábian Gáspár fognak beszélni.

Hanem úgy látszik, Magyarországon a katolikusoknak még lélekzetet sem szabad venniük, ha azt a „zsidógyerekek” meg nem engedik.

Mikor ül már egyszer a magyar keresztény újságolvasó közönség amugy islelőgészében ezeknek a folyton idétlenkedő „zsidógyerekeknek” a körmére?

— Lapunk olvasóihoz. Tisztelettel értesítjük lapunk olvasóit, hogy Helvey Lajos dr., hírlapíró, a ki október óta mint a Fejérmegyei Napló felelős szerkesztője szerepelt, megvált állásától. A mint hallatszík, Amerikába utazott. A Fejérmegyei Napló felelősszerkesztői teendői ismét Bilkei Ferenc hitoktató, lapunk eddigi főszerkesztőjének vállaira nehezdednek.

— Látogatás. Széchenyi Viktor gróf főispán ma délelőtt Havranek József polgármester társaságában meglátogatta a belvárosi iskolaépületet s első sorban a felsőbb leányiskola helyiségeit. Az előkelő és ritka vendéget dr. Czapáry László iskolaszéki elnök és Malakóczy Rózsa igazgató kalauzolták. Az intézet bizonyára halás lesz a főispán iránt a tisztán udvariassági ténynek egyáltalán nem mondható látogatásáért.

— Közigazgatás a városnál. Székesfehérvár szabad királyi város közigazgatási bizottsági testülete tegnap délelőtt 10 óraker ülést tartott Széchenyi Viktor gróf főispán elnökelete mellett.

Az ülésen jelenvoltak: Havranek József polgármester, Tóth István főjegyző, Filler Béla tiszti főjegyző, dr. Bierbauer Viktor tiszti főörvos, Turján József kir. pénzügyigazgató, Schaller Flóris kir. tanfelügyelő, Diebatta György közgazdasági előadó, Tóth Artúr, Tóth Aladár, Faula Adolf dr., Eisenbarth Károly dr., Kövesi István dr., Karl István.

A rendőrség jelentését a bizottság tudomásul vette.

Papp Ferencné Zámoly-utca 60. szám alatti lakost a rendőrség tejhamisításért 50 koronával megváltható 2 napi elzárásra ítélte. Az ügy fellebbezés folytán a miniszter elé került, aki aztután akkép módosította az ítéletet, hogy Pappné 2 napi (pénzbüntetéssel meg nem válható) elzárásra és még 50 korona pénzbírságra ítélte.

Turján József kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a kincstári követelések összege 1,015,962 korona. Erre befizetett 454,460 korona. Hátralék 564,501 korona.

A pénzügyigazgatót előterjesztése során le is szavazták. Nagy Ignác ügyvéd adót akart fizetni, de pénztári rovancsolás levén, a pénzt nem fogadták el. Két nappal később pedig már késedelmi kamatot követeltek tőle. Ez ellen Nagy Ignác fellebbezéssel élt. A pénzügyigazgató a fellebbezést elutasítani vélcmenyezi, mert a kincstár kárát valakinek csak meg kell fizetni. Tessék a városházán helyesebb pénzkezelést alkalmazni.

Havranek József polgármester tiltakozik ez utóbbi felszólalás ellen.

Turján József pénzügyigazgató kijelenti, hogy ha a kincstár kára meg nem térül, úgy kénytelen a pénztári tisztviselők ellen fegyelmet kérni, hogy megállapítások, miszerint kinek hibájából származott ez a mulasztás.

A főispán szavazás alá bocsátja az ügyet. A pénzügyigazgató indítványa mellett azonban senki sem áll fel.

Végül Diebatta György közgazdasági előadó terjesztette be terjedelmes jelentését, mire az ülés fél 12 óraker véget ért.

— Az alispán a Szent-György közkorház betegéiért. Szűts Jenő Fejérmegye alispánja ma egy átiratot intézett a város közönségéhez amely az alispán nemesen gondolkozó, fenkölt szelleméről tesz tanubizonyosságot. Az átiratban az alispán arra kér engedelmet, hogy a városházán és a színház-épületen egy-egy hírlapgyűjtő szekrény állítsák fel, amelybe a közönség a már kiolvasott lapokat beledobhatja. Az így összegyűjtött újságokat kiviszik a Szent-György közkorházba,

hogy a betegek azokat olvasva, szellemi szórakozást nyerjenek.

(Március idusa.)

A székesfehérvári Felső Kereskedelmi Iskola ifjúsága pénteken d. e. 11 órakor márciusi ünnepélyt rendez az iskola helyiségében. Az ünnepély műsora a következő: 1. Hímnusz. Éneklő az ifjúsági énekkar. 2. Megnyitó beszéd. 3. A rab. Szavalja Vértés József középso osztályu tanuló. 4. Hazánk. Wimmertől, éneklő az ifjúsági énekkar. 5. Szeptember végén. Petőfi Sándortól. Szavalja Klein László alsó osztályu tanuló. 6. Petőfiről. Felolvassa Deák Pál felső osztályu tanuló. 7. A holt költő szerelme. Jókai Mórtól, zenéjét szerelte Liszt Ferenc. Szavalja Szokoli István felső osztályu tanuló, zongorán kíséri Kaltenecker Jenő középso osztályu tanuló. 8. Szózat: Éneklő az ifjúsági énekkar.

A székesfehérvári Felső Leányiskola 1907. évi március hó 14-én d. u. 5 órakor a ciszterci rend fogimnáziumának dísztermében hazafiás ünnepélyt tart. Műsor a következő: 1. Hímnusz. Ének három hangra. 2. Alkalmi felolvasás. Tartja: Pékné K. Ida tanárnő. 3. A márciusi ifjúság. (Pósa Lajos.) Szavalja: Székely Mária I. o. t. 4. Honfidal. (Petőfi Sándor.) Szavalja: Steiner Piroska I. o. t. 5. Nemzeti dal. (Petőfi Sándor.) Szavalja: Giffing Paula II. o. t. 6. Elrepült a fecskeomó. Ének Szent-Gálytól. 7. Ebreztető. (Bajza József.) Szavalja: Orbán Erzsébet II. o. t. 8. Március 15. (Sas Ede.) Szavalja: Pick Margit IV. o. t. 9. Koldus ének. (Arany János.) Szavalja: Skalka Józsa III. o. t. 10. A madár fiahoz. (Tomba Mihály.) Szavalja: Huszár Margit III. o. t. 11. Mi a haza? Melodráma. (Abrányi Emil.) Szavalja: Óváry Jolán, zongorán kíséri Pataki Lenke V. o. tanuló. 12. IV. Béla álma. (Szalay Fruzina.) Szavalja: Laky Júlia IV. o. t. 13. A lengyel fogoly. (Csengey Gusztáv.) Szavalja: Csucs Margit V. o. t. 14. Czinka Panna. (Farkas Imre.) Szavalja: Berger Katinka VI. o. t. 15. Ünnepe dal. Ének három hangra. (Hackl Lajos.)

— **Megdicsérett elemi iskolák.** A ciszterci rend által Fejérmegyében-fentartott: előszállási, kiskarácsonyi, kisvenyimi, kolkasdi, mélykúti, ménemajori, nagygyörgyszállási, és a nagyvenyimi róm. kath. elemi iskolákat, melyek, a kir. segéd-tanfelügyelő által teljesített iskolálatogatások alkalmával felveit jegyzőkönyvek szerint a törvény és kor kívánalmainak teljesen megfelelnek, tanítói meglegedettek és az uradalom által tankönyvekkel és írószerekkel ellátott mindennapi és ismétlődő tankötelesek a tanulásban jeles eredményt mutatnak föl, a kir. tanfelügyelő a március havi köz. bizottsági ülésen megdicsérette.

— **Az új kaszinó felé.** Az egyesült Vörösmartyi Kör és Tővárosi Kör vasárnap d. e. 10 órakor tartja alakuló közgyűlését. Az alapszabály tervezet teljesen elkészült, sőt a tisztikar névsorát is összeállította az a 10 tagú bizottság, a melyet a két Kör az előmunkálatok megtevéseére küldött. A Kör tisztviselőinek névsorát a következőkben adjuk:

Elnök: gróf Széchenyi Viktor. Igazgató: Vértessy József, háznagy: Vignyász Imre, titkárok: Kapossy Endre dr. és Námessy János, könyvtáros: Peák János és Vértés József, pénztáros: ifj. Chapó István, ügyész: Schlammudinger Jenő dr.

Viláskövérnyi tagok: Balassa Sándor, Dardóczy István, Deutsch Aladár, Diebala György, Erdőssy Bódog, Fanta Adolf dr., Fióth György dr., Fittler Béla, Havranek József, Kálmán Vince, Kenessey Gyula, Kerekes Lajos dr., Kégl Miklós, Kuthy József dr., Lauschmann Gyula dr., Löwy Károly dr., Miklós Géza, K. Nagy Dezső, Pápay Nándor, Perl Miksa dr., Rauscher Béla, Ráday Lajos dr., Révy Ferenc dr., Saára Gyula dr., Szűcs Andor dr., Szűts Jenő, Tóth Géza, Turján József, Ujházy Sándor, Varga Zsigmond, Várady Károly, Wertheim Ármán, Zalay Mihály.

— **Maróczy Géza városunkban.** Amint tudósítónk jelenti, a helybeli sakkkozó társaságnak sikerült Maróczy Géza világhírű sakkmesterünket megnyerni, hogy itt egy simultán tartson. Azt

hisszük, hogy olvasóink figyelmét nem kell külön felhívunk e mutatónyra, mert hiszen ma már Maróczyt mindenki ismeri, s bámulja csodálatos genialitását, mellyel most már évek során át, egyik versenyt a másik után nyeri meg s a világ-bajnok Laskernek is legszámottevőbb versenytársa. A simultán az eddigi megállapodások szerint f. hó 20-án kedden d. u. fél 6 órakor lesz az Otthon-kávéházban. Nevezési díj 2 korona; belépő díj 50 fillér. Jelentkezni a társaság titkárnál lehet az Otthonkávéházban. A rendezőség ez uton is kéri a részt venni szándékozókat, hogy minél előbb jelentkezzenek, nehogy ismét megtörténhessek az, mint a Mites-fele simulánnál, hogy a mutatóny estélyén annyian jelentkeztek, hogy a rendezőség már a későn jelentkezőket nem fogadhatta el.

— **Gyászrovat.** Lőrincz Károly nyug. gázdatiszt 57 éves korában végelgyengülésben meghalt.

Id. Hausherr Ferenc városi napidíjas 78 éves korában elhunyt. A megboldogult valamikor rajzatanár volt a régi reáliskolában. A városi szolgálatában 20 év óta van. Temetése amely holnapután d. u. 3 órakor lesz, a városi tisztikar testületileg vesz részt és koporsójára koszorút helyez.

Hoffmann Adolf kalapos-mester 62 éves korában szívizélthűdes következtében elhunyt.

— **Uj közsegi elemi iskolai tantervök.** Sós-kuton szervezett két tanítónői állást Hővei Ida és Máhr Gizella, Dunapentele a hatodik tanítói állást Hajos György nyerte el.

— **Csendélet Abán.** Szomorú híreket hallunk az abai ev. ref. hitközség kebeléből. Nemrégiben lelkeszt választottak a hívek s mivel a választók egy része nem a szája íze szerinti lelkipászort kapott, a kisebbség azóta folyton zavarog. A béke így-ugy helyreállt volna már, ha nem kerül felszínre az adózás reformjának kérdése. Ez újra felkavarta a lelohadt szenvedélyeket, s az elégedetlenek annyira mentek, hogy iveket köröz-tettek, amelyben egyházk elhagyásával fenyegetőznek. A legmódosabb gazdák közül 19 nyilatkoztak ki szándékát az iránt, hogy katolikusává kíván lenni. (Mínta a vallásvaltoztatásra elégséges indok volna a lelkesztel való összeveszés. A vallásvaltoztatás csak a meggyőződés dolga lehet, aki más szempontból tennie, nagyon helytelenül cselekszik.)

A vizálykodás a mult vasárnap sajnálatos kitérésre vitt. Az új lelkeszt elította a hívek egy részét régi megszokott helyükről, a kórusról és csak az énekeseket engedte oda. A kizártak ezt azzal bosszulták meg, hogy betörték az ajtót és a hívek végtelen megbotránkozására verkedést rögtönöztek.

Sajnálatos tényként említi meg levelezőnk, hogy a lelkeszt ur a Szabad Szó-t ajánlja olvasóinak olvasás céljából. Abból ugyan nem fognak tanulni se békeséget, se okosságot, az bizonyos.

— **Szociáldemokrácia a vidéken.** Abai levelezőnk értesít bennünket az ottani szűkterű szociáldemokrata csapat nem épen dicsőséges szerepléséről. Tavaly még erőteljes szervezetben tömörültek s erőszakoskodásuk révén valóságos rémei voltak a környék gazdaközösségének. A lelkesedés azóta mecsappant s felülkerekedett a józan megítélés, hogy yjobb becsületes munkásnak lenni, mert annak pénz is van, meg becsülete is van. A leszámoló ülésre összeviszza tizenhárom (majdnem a tollunkra csuszik, hogy szerencsétlen szám) verődtek össze. Einöktük Bajcsi János a kasszáról szeretett volna beszámolni, ha tudott volna. De hát — sajnos — a pénz elfogyott s csak Bajcsi uram maradt meg, még pedig miként Noé, elég disztelenül beszéscelt állapotban. A tagtársak összeszidták alaposan és megtatnokodva hagyták faképnél zsebre vágva a tanulságot.

A nép jőzanodik — s örömmel halljuk, hogy az Uj Lap-ot sikerült 100 példányban elhelyezni a lakosok közt. Mínta ez a tény szerves összefüggésben volna !!

— **(Pincetűz.)** Tegnapi délelőtt könnyen sulyos következményekkel járható tüzeset volt a Pincéz Zsigmond és Fia Nádor-utca' nagykereskedő cég pincéjében. Az egyik tanuló Novák Ferencet azzal bízták meg, hogy a pince föld-

éről a vaslakkport egy lábába merje. A fűmunkaközben gyufát gyújtott megnézni, hogy megmennyi por van a földön. A gyufától a vaslakkport egy pillanat alatt lángra lobbant. A helyszínén nyomban megjelentek a tűzoltók, akik a tüzet rövidesen eloltották. A kár, ami a tűz és oltás közben a fűszerárkban esett, körülbelül 1000 korona. Novák Ferenc arcán és fején könnyebb égési sebeket szenvedett.

— **Katonazene.** F. hó 18-án szombaton, katonazene lesz az Otthon-kávéházban. Számos látogatásért esd Fekete Géza, kávé.

— **Szökevény ulánus.** Lósis György a helyben állomásozó 12-ik ulánusrezred közlegénye f. hó 10-én ingben és alsónadrágban megszökött ezredétől. Seregélyesen az ottani csendőrörshnek nagyon is gyanusnak tünt fel a nyáriasan öltözött legény és igazolásra szólította telt. Lázis ijedelmeiben töredelmes vallomást tett, mire a csendőrök visszakísérték Székesfehérvárra zredéhez.

— **Öngyilkos földmives.** Bozsoky Gábor 53 éves maroshegyi lakos, földműves valóságos rabja volt a szesznek. Kévs nap mult el anélkül, hogy Bozsoky fel ne öntött volna a garatra. Tegnapi este is borközi állapotban tért haza és szokásához híven perlekenni kezdett családjával. Megrémult háznépe magára hagyta a dühöngő embert és csak ma reggel mertek hazamenni, gondolva, hogy Bozsoky már kialudta mámorát. A szobába lépők azonban az ajtóban halva találták a ház-sártos embert. Bozsoky az éjjel az ajtó mellett egy szögrel felkötötte magát. A nadrászját azonban, amelyből hurkot csinált, elszakadt. Az öngyilkos hulláját az orvosrendőri szemle után beszállították a volt városi kórház hullaházába.

— **Rendőri hírek.** Székely Erzsébet a város területéről kitiltott táci illetőségű cselédleány a rendőri tilalom dacára a napokban megjelent Székesfehérváron. A rendőrség kihágási osztálya 20 napi elzárásra ítélte.

Bandi Ferenc sörtsarnokában minden este 7 órától kezdve, vasár- és ünneppokon pedig egész nap frissen csapolt „Szent Gellért” barnasör kapható.

MŰVÉSZET.

* **Dériné ifiaszony.** Első előadás. Kedd, Déri Béla jutalomjátékai. Herczeg Ferenc nem ok nélkül tartjuk a jelenkori Magyarország legkivalóbb regényirojának. Akármint írjon, mindig tud ugy leírni, ugy elbeszélni hogy érdemes meghallgatni, hogy az intelligens lélek gyönyörűséget talál benne. A Dériné ifiaszony megható, kedves története egy szerény epizód csupán a száz esztendő előtti állapotokból, de annyi igazság, annyi mélység, kedvesség nyilatkozik meg benne, a melyben az igazán intelligens lélek mindig sok lelki élvezetet talál. A történet Zathureczky táblabíró (Vértés) házánál kezdődik. Odajön egy színésztrupp, köztük Dériné is (Gerőfi Ilona).

Központnak, mert a magyar művészet szenijét nem érti még meg a német divatért bomló, vagy a műveltség teljes hiányában leledző nemzet. A táblabíró rettenetes haraggal fogadja őket, annál is inkább mert gyámfia Egresy (Szigeti) szintén színésznek készül. A színésznek a nagy éhség próza hangulatai között tanáctalanul állanak. Közben megjön Szepessy gróf (Déri Béla), a ki német színészeket keres, illetőleg Dériné ifiaszony után jön, mert halálisan beleszeretett. A táblabíró szivesen fogadja s az ő révén az éhes színésztrupp is hozzájut egy vastengelyes ebédhez. Szepessy gróf szerződötti a truppot Kassára, hogy Dérinéhez közel lehessen. Kölcsonós, gyengéd vonalalom fejlődik ki köztök. A nézők tudják, hogy a gyanyu árnyéka sem férközik hozzájuk, a világ azonban, különösen pedig a színészek azt hiszik, hogy Dériné alaposan a magyarára használja ki a gróf szenvedélyes szerelmét. Ezért aztán sok esunya jelenetben van része szegény Dérinének, a kire mindenki ösztinte szympatiával tekint. Végül Dériné megtudja, hogy a grófot szereti a felesége (Belezny) s az ő szerelme tulajdonképen a család boldogságának akadály, nagy küzdelmek után lemond szerelméről, illetőleg Erdélybe megy egy színészársággal. A gróf utána megy s Dériné Cloe poe-

ikus dalában örökre búcsút vesz tőle. Tele az tegész poézissal, az élet igaz ismeretével. A ki látja, az hiszi, hogy az egész egy végtelen egyszerűség, a ki mélyebben néz, egy igazi költői lélek pompás alkotásában gyönyörködik. Látja a történelmi háttérrel, az érdekesnél érdekesebb jellemeket s örül, hogy a mellett a sok üres léhaság mellett, a mi a mai színpadokra kerül, ilyenhez is huzzájuthat a műélvezetet kereső közönség.

Maga az előadás elég gyenge volt. *Déri* kicsiny szerepében sehogy sem tudta kimutatni erejét és tehetségét. Mint ünnepelt uszott a dicsőségben, percekig tartó tapsvihár üdvözölte, virág és egyéb kedvestudékok hullottak eléje. Szóval: a közönség ünnepelte kedvencét. *Gerőfi* Ilona elég jól játszott, de hanghordozása sajnálatosan erélytelen volt. *Tomborné* Vera tulzolt, olyan volt, mint egy rosszul sikerült pulykakas. *Söt Szigeti* sem tudta magát teljesen beleélni a helyzetbe. *Katona* Terus otromba akart lenni, mint egy nagy csizmás uhlánus s valóban sikerült is neki. Szóval a szerep nem tudás és a helyzet félreismerése sokat ártott. Reméljük, hogy másodsor minden simábban megy. *Feketé* — szerepéhez mérten — sikerülten kellemetlen volt. *H. F.*

* **Tökéletes feleség.** Színmű 4 felvonásban. Irla: Pinero W. Artur, fordították: Sebestyén Károly és Stáray Margit.

Kár, hogy szerdán este, ez az egészséges, tiszta felfogású színmű, mely aethetikai szempontból is megállja helyét, nem kapott nagyobb közönséget. A darabban mindvégig élénk drámai erő lüktet, a vég kiciégt. — *Jeston* Filmes, előkelő ur, miután első felesége, *Amabel*, sértakocsizás alkalmával szerencsétlenül halálal kimult, feleségül veszi *Ninát*, kis fia nevelőnőjét s boldog

családi életre törekszik. A ház nyugalmát azonban megbontják *Amabel* rokonai, kik, mint a háztartás gondjainak vezetői, maradtak a háznál, *Nina* ellen intrikálnak. Neki szegénynek bú-bánat napja; éjjele. Megadással keservét szívébe rejtve türi sorsát, míg végre neki is felvirrad. *Amabel* emlékére készült parkot nyitnak meg nagy ünneppel. *Nina*, ki ebben is gáncsot lát, nem megy a park megnyitására. Ezalatt egy szerencsés véletlen valami leveleket ad kezébe. Ezekből megtudja, hogy az égit magasztalt *Amabel* férjét megcsalva szerelmes volt *Maurenwald* örnagyba s a fia, ki, mint *Jeston* Filmes gyermeke volt a háznál, az örnagy gyermeke. A titkot diadalmasan közli *Jeston* Hilaryval, férjének, bátyjával, ki mindig jóakarattal volt hozzá. Hilary azután kideríti a valót. Az áskáló rokonoknak távoznok kell, a való élethez simuló volt *Déri* játéka. Kivált különösen a szenvedelmes jelenetekben, itt egész erejét belevihette előadásába. Jól kidolgozott alakítást adott *Magas* Béla. De hát a férjnek mintha itt egy kissé energikusabbnak kellene lennie. *Gerőfi* Ilonáról szípet s jót lehet mondani. Ugy látszik, otthon érezte magát. Tetsetős volt még *Szigeti*, *Hérics*, *Bátori* játéka. (De *Bátori*nál a mókák nem valának egy kissé tulzotok?) Törekedtek: *Tomborné*, *Vajda* stb. A közönség náluk mellőzte a tapsot, igaz, hogy annál több jutott *Gerőfi*nek, *Déri*nek. Gyeg volt a kis *Szalkay* Sárka. Tapssal jött, tapssal ment.

Meghívó.

A RÁCKERESZTÚRI KER. FOGYASZTÁSI ÉS ÉRTÉKESÍTŐ-SZÖVETKEZET

1907. március 24-én d. u. 4 órakor

== a szövetkezeti házban ==

Xvi rendes közgyűlési

tart,

melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

A gyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. A zárszámadások bemutatása s ezekkel kapcsolatban az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Hét rendes és két pótfelügyelő-bizottsági tag választása.
4. Esetleges indítványok tárgyalása, ha azok legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt adtak be.
5. Két tag kiküldése a jegyzőkönyv hitelesítésére.

Ráckeresztur, 1907. március hó 8.

Az igazgatóság.

A Ráckeresztúri Keresztény Fogyasztási Szövetkezet mérleg-számlája

Vagyon.

1906. január 19—1907. január 17-ig.

Teher.

	Kor.	fill.		Kor.	fill.
Készpénzkészlet	2124	97	Üzletrész 450 drb. á 10 kor.	4500	—
Árukészlet	7479	33	Áruhitelvezők	12186	37
Adósok	7942	91	Kölcsönyszámla	580	—
Felszerelési költség.	262.18		Tartalékalap	2000	14
20% levonás	52.44	209	Nyereség	317	48
Alakulási költség	258.80				
20% leírás	51.76	207			
Ingatlan számla	1620	—			
	19583	99		19583	99

Ráckeresztúron, 1907. március hó 8.

Keresztas György s. k.,
ig. elnök.

Köcsi Májor Gyula s. k.,
ig. tag.

Herkly István s. k.,
ig. tag.

Lauer Lajos s. k.,
ig. tag.

Ifj. Zsigmond János s. k.,
ig. tag.

Kiadás.

Veszteség-nyereség-számla.

Bevétel.

	Kor.	fill.		Kor.	fill.
Házbér	360	—	Áruknál nyers bevétel	5721	78
Személyzet fizetése	1084	03			
Szállítási költség	976	44			
Üzleti költség	1336	88			
Adó	867	20			
Felszerelés 1/2 leírás	52	44			
Alakulás 1/2 leírás	51	76			
Kamat számla	639	63			
Tűzbiztosítás	35	92			
Nyereség	317	48			
	5721	78		5721	78

1906-ik évben 218 tagja volt a szövetkezetnek 450 üzletrésszel; sem kilépés, sem belépés nem történt.

Ezen mérleg, veszteség- és nyereség-számla a felügyelő-bizottság által megvizsgáltván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel meg-egyezőnek találattott.

Bendák Mihály s. k.,
felügy. biz. elnök.

Baki József s. k.,
felügy. biz. tag.

Baki János s. k.,
felügy. biz. tag.

Damak Mihály s. k.,
felügy. biz. tag.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.